

dr Wiesław Pięta
wieslawpieta@wp.pl

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

<http://dx.doi.org/10.16926/zdwfsit.15>

Działalność Organizacji Środowiskowej Akademickiego Związku Sportowego w Częstochowie w XXI w.

Streszczenie

Częstochowski AZS należy do najlepszych w Polsce. Potwierdzeniem tej pozycji są osiągnięcia sportowe w kraju i w Europie. Organizacja Środowiskowa AZS (OŚ AZS) w Częstochowie powstała w 2000 r. Na przełomie XX i XXI w. powołano Kluby Uczelniane AZS przy niepaństwowych uczelniach Częstochowy. Najważniejsze cele OŚ AZS to integracja akademickiego środowiska sportowego, popularyzacja sportu wśród studentów, pracowników uczelni i młodzieży szkolnej, zorganizowanie współzawodnictwa sportowego (ligi międzyuczelniane, Akademickie Mistrzostwa Częstochowy, Akademicki Dzień Sportu i Kultury).

W ostatnim piętnastoleciu tego wieku działalność OŚ AZS była wspierana finansowo przez Zarząd Główny AZS Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta i uczelnie częstochowskie. Kluby Uczelniane AZS Akademii im. Jana Długosza i Politechniki Częstochowskiej posiadają osobowość prawną, pozostałe prowadzą działalność bez rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym, a siatkarze należą do Sportowej Spółki Akcyjnej.

Słowa kluczowe: historia kultury fizycznej, Częstochowa, sport akademicki

Wstęp

Akademicki Związek Sportowy w Polsce posiada ponadstuletnią tradycję (został powołany w 1908 r.)¹. Zadaniem tego stowarzyszenia jest krzewienie kultury fizycznej wśród studentów. W programach związku nastawiono się na sport powszechny, wyczynowy, szkolenia i organizację imprez rekreacyjno-sportowych

¹ Zob. R. Wryk, *Akademicki Związek Sportowy*, Poznań 1990, s. 51; tenże, *Narodziny i rozwój Akademickiego Związku Sportowego do roku 1949*, Poznań 2014, s. 265.

(Akademijskie Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Polski AZS). Do kalendarza sportowego Zarządu Głównego AZS (ZG AZS) wprowadzono współzawodnictwo sportowe różnych typów uczelni (począwszy od 1961 r.), puchar środowisk AZS, ligi międzyuczelniane, rozgrywki prowadzone przez polskie związki sportowe. W stuletniej historii zawodnicy AZS byli mistrzami olimpijskimi, mistrzami świata i Europy, uniwersjad, akademickich mistrzostw świata i Europy.

Celem artykułu jest przedstawienie działalności organizacyjno-sportowej Organizacji Środowiskowej AZS Częstochowa (OŚ AZS) w XXI w. Zakres chronologiczny prezentowanego opracowania obejmuje lata 2000–2015, czyli okres od powołania OŚ AZS Częstochowa (4 grudzień 2000 r.) do największej imprezy plenerowej Aleje tu się dzieje „AZS w Alei” (30 maja 2015 r.).

Kwerenda źródłowa najlepsze rezultaty przyniosła ze zbiorów znajdujących się w siedzibie Klubu Uczelnianego AZS AJD Częstochowa (protokołów zebrań) oraz ze zbiorów prywatnych autora (wycinki prasowe AZS WSP-AJD Częstochowa za lata 2000–2015).

Wspomnieć też trzeba o wyborze dokumentów z programów zawodów, sprawozdań, komunikatów, kronik znajdujących się w ZG AZS, Bibliotece Muzeum Olimpijskiego w Warszawie, Bibliotece Politechniki Częstochowskiej i Akademii im. Jana Długosza.

Godne uwagi są informacje uzyskane z kwerendy czasopism: „Akademijskiego Przeglądu Sportowego” i „Częstochowskiego Magazynu Akademicko-Sportowego”.

W artykule postawione zostały następujące tezy badawcze: Jakie fakty towarzyszyły powstaniu OŚ AZS Częstochowa? Jaki wpływ na działalność tego stowarzyszenia miało częstochowskie środowisko akademickie? W pracy zastosowałem metodę analizy historycznej oraz metodę porównawczą.

Geneza i rozwój AZS Częstochowa do końca poprzedniego wieku

Z inicjatywy słuchaczy kursów akademickich: Zbigniewa Modlińskiego, Tadeusza Ujmy i Mieczysława Gordona powołano w dniu 8 marca 1945 r. Akademicki Związek Sportowy w Częstochowie². Wtedy też wybrano zarząd: prezes – T. Ujma, wiceprezes – Z. Modliński, skarbnik – J. Szmidla, sekretarz – L. Pełka, gospodarz – H. Bayer, ponadto w skład zarządu weszli kierownicy sekcji: siatkówki i koszykówki – M. Gordon, lekkoatletyki – W. Muszyński, pływackiej – S. Wiśniewski, szachowej i tenisa stołowego – W. Wilczyński³. AZS był pierwszym klubem, który powstał po II wojnie światowej w Częstochowie bądź został wtedy reaktywowany. Po dwóch miesiącach działalności AZS zdobył tytuł mistrza Częstochowy w mę-

² Zob. W. Pięta, *Akademijski Związek Sportowy w Częstochowie w latach 1945–2000*, Częstochowa 2007, s. 31.

³ Kronika AZS Częstochowa (zbiory prywatne W. Pięty).

skiej siatkówce. Podczas Święta Sportu (Częstochowa, 8 lipca 1945 r.) AZS dominował także w kobiecej siatkówce i męskiej koszykówce⁴. Wraz z powstaniem Wyższej Szkoły Administracyjno-Handlowej częstochowski AZS znacznie się rozwinął pod względem organizacyjnym (zatwierdzono statut, barwy klubowe – złoty gryf AZS na białym tle – osobowość prawną, stroje sportowe, organizowano bale organizacyjne, rajdy, marsze jesienne, tworzono nowe sekcje sportowe) i sportowym (debiut w Akademickich Mistrzostwach Polski w Gliwicach – 1948 – udział w mistrzostwach Częstochowy). Znaczącą rolę odegrali prezesi T. Bojanek i M. Hrehorów⁵.

W 1949 r. rozpoczął się okres stalinizacji sportu (utrata osobowości prawnej) i związane z nią biurokratyzacja, sprawozdawczość, pogadanki ideologiczne, zdobywanie odznak sprawności fizycznej, uczestnictwo w jesiennych biegach narodowych, etatowość zarządów). Zmieniono też nazwę Akademickiego Związku Sportowego na Akademickie Zrzeszenie Sportowe. Sport wyczynowy to przede wszystkim hokej na trawie (I liga), szermierka i tenis stołowy⁶. Na funkcje przewodniczących związku (1949–1956) nominowano: A. Sienka, J. Czyżewskiego, W. Turczyńskiego, J. Staniewicza, R. Bonczka.

Sport studencki w Częstochowie w latach 1957–1973 to głównie powoływanie i wspieranie nowych sekcji sportowych: piłki koszykowej (II liga państwowa), podnoszenia ciężarów, judo oraz strzelectwa sportowego i piłki nożnej. Przyjęto nowy statut (z osobowością prawną), do pracy szkoleniowej w AZS przywrócono dawnych działaczy. Rozszerzono ofertę sportu powszechnego i turystyki. Zorganizowano spartakiadę z okazji 25-lecia PRL, do programu włączono sporty obronne. Poczynania AZS znacząco wspierał Senat Politechniki Częstochowskiej (PCz). Uroczystości obchodzono jubileusz 25-lecia (1970). AZS otrzymał od Klubu Seniora sztandar. Prezesami AZS w tym okresie byli H. Góral, O. Michejda, W. Szyszka, K. Beski, J. Kowalski⁷.

W latach 1973–1989 nastąpił wzrost poziomu sportowego w piłce siatkowej, tenisie stołowym i strzelectwie sportowym. W Wyższej Szkole Nauczycielskiej (1973) powołano AZS, a następnie w wyniku fuzji AZS PCz z Miejskim Klubem Sportowym (MKS) Żak rozpoczął działalność SZS-AZS Częstochowa (1974). Po czterech latach istniał już tylko Zarząd Środowiskowy AZS (ZŚ AZS). Siatkarze i tenisistki stołowe awansowali do I ligi państwowej. Siatkarze AZS z reprezentacją Polski zdobyli pierwsze medale mistrzostw świata (W. Czaja) i Europy (W. Czaja, W. Kustra, A. Martyniuk). Finansowanie klubu wspomagano działalnością gospodarczą (sklepy ze sprzętem sportowym i motoryzacyjnym). Wtedy sport wy-

⁴ „Sportowiec” 1945, nr 2 (dodatek do „Głosu Narodu” 1945, nr 133).

⁵ „Życie Częstochowy” 1947, nr 181. Sprawozdanie z działalności WSAH na rok 1945/1946, Częstochowa 1946, s. 6–14. Relacja ustna M. Hrehorowa przeprowadzona w dniu 29.06.2015 r. B. Korpak, *Akademicki Związek Sportowy w Trzeciej Rzeczypospolitej*, Poznań 2014, s. 246.

⁶ Zob. W. Pięta, P. Pięta, B. Pięta, *Księga Jubileuszowa AZS Częstochowa*, Częstochowa 2000, s. 12–16.

⁷ Zob. W. Pięta, *Akademicki Związek Sportowy...*, s. 307–309.

czynowy wspierała Wyższa Szkoła Pedagogiczna (stypendia, dożywianie, zakwaterowanie). Prezesami AZS byli pracownicy dydaktyczno-naukowi Politechniki (doc. L. Jeziorski, dr W. Jonkisz, dr Z. Kolasiński, dr J. Policiński, dr J. Kołodziejcki i W. Biela – prezes Sądu Wojewódzkiego w Częstochowie). Strzelcy do swojej dyspozycji otrzymali najnowocześniejszy obiekt w kraju (strzelnice do krótkiej i długiej broni).

Początkowy okres transformacji ustrojowej kojarzył się z miejscowym biznesem i jej wsparciem finansowym, zdobyciem pierwszego medalu w drużynowych mistrzostwach Polski siatkarzy i pierwszymi medalami wywalczonymi w mistrzostwach Polski przez tenisistki stołowe i strzelczynie. Odpowiedzialność za sport powszechny po ZŚ AZS przejął KU AZS Wyższej Szkoły Pedagogicznej (WSP), organizując Akademicki Dzień Sportu i Kultury. W 1994 r. w piętnastu dyscyplinach sportu rywalizowało 866 studentów z czterech częstochowskich uczelni⁸. Prezesem do 1995 r. był Janusz Tobijański (absolwent Politechniki Częstochowskiej).

Działalność organizacyjna OŚ AZS w latach 2000–2015

W 1995 r. formuła Zarządu Środowiskowego AZS Częstochowa się wyczerpała. Finansowanie sportu wyczynowego w początkowym etapie transformacji ustrojowej nie zapewniało klubom wielosekcyjnym podobnych środków na poszczególne sekcje. ZŚ AZS w swojej działalności skupił się wyłącznie na piłce siatkowej, pozostałe sekcje wyczynowe tenis stołowy i strzelectwo sportowe otrzymywały mniejsze środki finansowe i ich istnienie zostało zagrożone. Nieco wcześniej KU AZS WSP w drodze uchwały Zarządu Głównego AZS przyznano osobowość prawną (27 listopada 1993 r.)⁹. AZS WSP wystąpił ze środowiska, a tym samym uratował działalność wyczynowej sekcji tenisa stołowego. Sekcja strzelectwa sportowego także uzyskała autonomię. W dniu 8 czerwca 1995 r. powołano Klub Środowiskowy Strzelectwa Sportowego AZS Częstochowa (prezes – Wojciech Ruszkowski)¹⁰. Działacze skupieni przy piłce siatkowej powołali Klub Środowiskowy Piłki Siatkowej AZS (prezes Andrzej Gołaszewski)¹¹. Autonomiczne sekcje zaczęły odnosić sukcesy sportowe łącznie ze zdobytymi tytułami mistrzów Polski (siatkarze, Paulina Narkiewicz, Anna Trąbska). Za sport powszechny w Częstochowie odpowiadały kluby uczelniane AZS WSP i PCz.

⁸ „Życie Częstochowy” 1994 z 11 maja.

⁹ Uchwała ZG AZS z dnia 8.12.1993 r. nr 27/93. Wyciąg z rejestru klubów posiadających osobowość prawną.

¹⁰ Zob. W. Pięta, *Akademicki Związek Sportowy...*, s. 319. KŚ Strzelectwa Sportowego AZS siedzibę miał w pawilonie strzelectwa sportowego przy ul. św. Andrzeja. Relacja ustna Pawła Matyi.

¹¹ Zob. tamże, s. 31, 261.

W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych poprzedniego wieku ZG AZS za sprawą programu „Sport dla wszystkich” (wprowadzonego w życie w 1996 r.) znacząco wsparł finansowanie klubów AZS (sport powszechny)¹². W Częstochowie powstawały wyższe szkoły niepaństwowe, a z wraz nimi kluby uczelniane AZS. W dniu 30 października 1997 r. z inicjatywy W. Pięty (wiceprezesa KU AZS WSP) doszło do spotkania z J.M. Rektorem ks. dr. Andrzejem Kryńskim i Beatą Sędłak-Nowak (była tenisistka stołowa AZS WSP, nauczyciel akademicki Wyższej Szkoły Języków Obcych i Ekonomii). Celem tego spotkania było omówienie procedur związanych z powołaniem AZS w WSJOiE. Władze uczelni wyraziły zgodę i 14 listopada 1997 r. powołano pierwszy AZS w częstochowskiej szkole niepaństwowej. Prezesem została Katarzyna Chwalbińska¹³. Kolejnym projektem W. Pięty było powołanie KU AZS w Wyższej Szkole Zarządzania (WSZ). 4 grudnia 1997 r. w sali wykładowej WSZ przy ul. Rząsawskiej 40 został założony KU AZS, a prezesem jego został wybrany Tomasz Jaworek¹⁴.

Najważniejszą imprezą adresowaną do środowiska akademickiego okazał się Akademicki Dzień Sportu i Kultury (organizowany wyłącznie przez KU AZS WSP). Zaproszono studentów i pracowników uczelni częstochowskich do uczestnictwa w rywalizacji sportowej. Ideą tego dnia było hasło „Nieważne zwycięstwo, ale uczestnictwo”. Zainteresowaniem studentów cieszył się szczególnie turniej rektorów. KU AZS utworzono w Centrum Języków Europejskich przy ul. Jana Pawła II (w tej uczelni nie przewidziano nawet w programie studiów zajęć z wychowania fizycznego). W dniu 13 listopada 1998 r. w CJE dokonano wyboru zarządu AZS, a prezesem został Tomasz Koźlik¹⁵. Za zgodą arcybiskupa ks. dr. Stanisława Nowaka i rektora WSD ks. dr. Jana Wątroby doszło do powołania AZS w Wyższym Seminarium Duchownym (19 grudnia 1998 r.)¹⁶. Od 1999 r. do 2015 r. zorganizowano

¹² „Sport dla wszystkich” był programem realizowanym przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki we współpracy z MEN, MZiOS, MRiGŻ, MSW. Realizatorami tego przedsięwzięcia byli: TKKE, LZS, AZS i SKS. W 1996 r. w ramach tego programu dwa dotyczyły sportu wiejskiego (10 mln) i akademickiego (6,8 mln).

¹³ Zbiory KU AZS AJD (protokoły zebrań OŚ AZS Częstochowa za lata 2000–2005). Skład zarządu KU AZS WSJOiE: Prezes – K. Chwalbińska, wiceprezes – B. Sędłak-Nowak, skarbnik – Przemysław Bala, sekretarz – Anna Makiela, członek – Piotr Brodzik. Siedzibą klubu był gmach uczelni przy ul. Tkackiej 5. Ponadto prezesami byli: Robert Czaja (syn Wiesława Czai – złotego medalisty mistrzostw świata w piłce siatkowej) – w latach 1999–2001 – Piotr Szecówka (2001–2002), Marek Szajbel (2002–2003), Janusz Paradowski (2003–2014). Obecnie klub jest w trakcie likwidacji.

¹⁴ Zob. W. Pięta, *Akademicki Związek Sportowy...*, s. 241. Pierwszy skład zarządu: T. Jaworek – prezes, Robert Piech – wiceprezes, Małgorzata Całus – skarbnik, członkowie – Marek Cierpień, Marcin Witkowski, Maciej Bender, Krzysztof Wojtal. Długoletnim prezesem był T. Jaworek (1997–2015). Obecnie KU AZS WSZ nie prowadzi działalności.

¹⁵ „Gazeta Wyborcza” 1998. nr 269. KU AZS CJE ukonstytuował się w składzie: T. Koźlik – prezes, Adam Gac – wiceprezes, pozostałe funkcje przypadły Agnieszce Fiuty, Aleksandrze Modłasiak, Jackowi Siepniakowi, Dominikowi Łakomemu i Agnieszce Skrzydeł. Prezesami byli też A. Gac (2000–2002), Renata Owusu (2002–2003), Mateusz Baryła (2003–2012). W 2015 r. uczelnia była w stanie likwidacji.

¹⁶ Zob. W. Pięta, *Z dziejów Akademickiego Związku Sportowego – Tenis stołowy (1928–2008)*, Łódź 2010, s. 207. Alumni od 1996 r. licznie uczestniczyli w Akademickim Dniu Sportu i Kultury.

wali oni 18 edycji Mistrzostw Polski WSD w tenisie stołowym. W dwa lata później (22 marca 2000 r.) działalność rozpoczął AZS przy Wyższej Szkole Lingwistycznej (prezes Maciej Zajęcki)¹⁷.

W związku z poszerzoną działalnością organizacyjną i sportową KU AZS WSP otrzymywał z ZG AZS więcej środków finansowych z programu rozwoju sportu akademickiego. W tym czasie działacze AZS WSP podjęli starania o środki na budowę Akademickiego Centrum Sportowego, wystąpili też do Zarządu Głównego AZS z wnioskiem o przyznanie Częstochowie organizacji Centralnej Inauguracji Sportowego Roku Akademickiego (CISRA) w 2000 r. Okazją do przyjęcia prezesów klubów uczelnianych AZS, kierowników studium wychowania fizycznego, członków Zarządu Głównego AZS, rektorów wyższych uczelni były obchody 55-lecia istnienia AZS Częstochowa.

Gospodarzem Centralnej Inauguracji Sportowego Roku Akademickiego był AZS WSP Częstochowa. W auli WSP przy ul. Waszyngtona 4/8 odbyła się konferencja, w teatrze im. Adama Mickiewicza – uroczysta gala z wręczeniem pucharów za uczelniane współzawodnictwo sportowe. W dawnym gmachu WSP przy Armii Krajowej 13/15 wmurowano kamień węgielny pod przyszlą sportową inwestycję. Zaproszeni goście uczestniczyli także w mszy św. na Jasnej Górze. Jubileusz 55-lecia AZS obchodzono w hali Polonia. Podczas spotkania prezesa ZG AZS dr. Marka Konopczyńskiego z J.M. Rektorem WSP – prof. Ryszardem Szwedem – i przewodniczącym komitetu organizacyjnego CISRA – Wiesławem Piętą – wyłonił się pomysł reaktywowania organizacji środowiskowej w Częstochowie.

W końcu roku powstał Klub Uczelniany AZS Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Turystyki (29 października 2000 r.)¹⁸. Z początkiem nowego stulecia kontynuowały działalność: KU AZS AJD, KU AZS Politechniki Częstochowskiej, Klub Środowiskowy Strzelectwa Sportowego AZS, Klub Środowiskowy Piłki Siatkowej AZS, Klub Seniora AZS.

W zebraniu organizacyjno – wyborczym uczestniczyli: ks. dr Dariusz Nowak oraz Wiesław Pięta. Z grona alumnów na funkcję prezesa wybrano Łukasza Ociepę, wiceprezesa – Tomasa Psotę i Michała Wieczorka, sekretarz – Robert Gleń, skarbnik – Cezary Mastalerz. Ponadto prezesami byli: M. Wieczorek (1999–2002), Łukasz Dybowski (2002–2005), Piotr Sokalski (2005–2007), Paweł Kulasiewicz (2007–2009), Arkadiusz Makles (2010–2011), Dariusz Żydoń (2011–2012), Michał Sokalski (2013–2015).

¹⁷ Pierwsza siedziba klubu mieściła się w Częstochowie przy ul. Krasieńskiego 14/24. W zebraniu założycielskim uczestniczyli prorektor ds. studenckich WSL – Cezary Wosiński, dyrektor administracyjny WSL Jacek Świątek i wiceprezes KU AZS WSP – Wiesław Pięta. Ówczesny zarząd ukonstytuował się w składzie: M. Zajęcki – prezes, Paweł Zajęc – wiceprezes, Dorota Gacia, Agnieszka Armacińska, Marta Liszka, Paweł Kozłowski, Jacek Świątek. Długoletnim i jedynym prezesem był M. Zajęcki (2000–2015). Obecnie klub nie prowadzi działalności organizacyjnej.

¹⁸ OŚ AZS Częstochowa, Akademicki Związek Sportowy w Częstochowie 1945–2008. 1 Zjazd Klubów Seniora AZS, Częstochowa 2008, s. 15. AZS WSHiT rozpoczął funkcjonowanie w składzie: Z. Soliński – prezes, Włodzimierz Koszek – wiceprezes, Marcin Szymocha, M. Białkowski, M. Kowalczyk – członkowie. Prezesami KU AZS w XXI byli Z. Soliński (2000–2003), W. Koszek (2003–2015). W tej chwili działalność zawieszono.

Do zebrania założycielskiego Organizacji Środowiskowej AZS Częstochowa doszło w dniu 4 grudnia 2000 r. Na miejsce wyborów wyznaczono dawną salę Senatu WSP w Częstochowie przy al. Armii Krajowej 13/15. W gronie 20 członków AZS dyskutowano nad statutem i przyszłym programem działania. Delegaci wywodzący się z KU AZS PCz, KU AZS WSP, KU AZS WSL, KU AZS WSD, KU AZS WSZ, KU AZS WSJOiE, KU AZS WSHiT, KU AZS CJE, KŚ SS AZS, Klub Seniora, ostatecznie reaktywowali organizację środowiskową (OŚ), przyjęli statut oraz wybrali zarząd¹⁹. Funkcję prezesa powierzono W. Pięcie, wiceprezesa ds. finansowych – W. Ruszkowskiemu, wiceprezesa ds. sportu masowego – T. Jaworkowi. Członkami zostali wybrani: P. Szecówka, M. Wieczorek, M. Zajęcki, Zbigniew Soliński, M. Hrehorów, R. Owusu. Przewodniczącą komisji rewizyjnej wybrano Beatę Nowak, członkami tej komisji zostali: Marcin Szymocha, Marta Liszka, Tomasz Niemiec. Sąd koleżeński tworzyli: Rafał Ratecki, Robert Piech i Katarzyna Janik.

W końcu 2000 r. złożono odpowiednią liczbę dokumentów w celu rejestracji tego stowarzyszenia w Sądzie Rejonowym w Katowicach. Drugą dwuletnią kadencję rozpoczęto 28 listopada 2001 r. wybraniem zarządu (W. Pięta – prezes) i delegatów na Krajowy Zjazd AZS (15 grudnia 2001) Podczas tego Zjazdu do Zarządu Głównego AZS wybrano W. Piętę, a do Głównej Komisji Rewizyjnej AZS – Grażynę Papaj. Sąd Rejonowy w Katowicach nadał OŚ AZS osobowość prawną (5 sierpnia 2002 r.). Organizacja otrzymała numer statystyczny – REGON i NIP. Do środowiska częstochowskiego włączono KU AZS Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Zawierciu²⁰. 25 marca 2002 r. na zaszczytną funkcję prezesa wybrano Senatora RP – Grzegorza Lipowskiego (pełnił ją do 2011 r.).

Najpopularniejszą formą współzawodnictwa sportowego były ligi międzyuczelniane z udziałem dziewięciu klubów uczelnianych AZS. Każdego roku podczas Akademickiego Dnia Sportu i Kultury rywalizowało około 900 studentów. Reprezentacje klubów uczelnianych brały też udział w zawodach centralnych (mistrzostwa typów uczelni, puchar środowisk) i środowiskowych (Akademickie Mistrzostwa Częstochowy, mistrzostwa uczelniane).

W zebraniu sprawozdawczo-wyborczym, w dniu 19 listopada 2003 r. uczestniczyło 46 delegatów (najwyższa liczba delegatów w 15-letniej działalności OŚ AZS), a w dniu 29 listopada 2005 r. (40 delegatów)²¹. W następnych latach liczba ta systematycznie się zmniejszała, aż do 20 delegatów w 2011 r.

Dotacja z ZG AZS (przykładowo w 2003 r.) wynosiła 55 000 zł, na imprezy środowiskowe przekazano 20 000 zł (w tym ligi międzyuczelniane, dzień sportu

¹⁹ Zbiory AZS AJD, Protokół z zebrania założycielskiego Organizacji Środowiskowej AZS Częstochowa z dnia 4.12.2000 r. Siedzibą OŚ AZS mieściła się w gmachu WSP przy al. Armii Krajowej 13/15, p. 7.

²⁰ W niepaństwowej Wyższej Szkole Administracji i Zarządzania w Zawierciu (rektor prof. Jacek Kasperczyk) prezesem KU AZS w latach 2002–2013 był Zdzisław Stolarczyk. KU AZS specjalizował się w tenisie stołowym (III liga kobiet, organizacja ogólnopolskich turniejów z okazji dnia dziecka). KU AZS WSAZ powołano 13.04.2012 r. Obecnie klub ten nie prowadzi działalności.

²¹ Zbiory KU AZS AJD. Sprawozdanie z kadencji OS AZS za lata 2003–2005.

i kultury, wydawnictwa, sprzęt sportowy, transport, koszty pośrednie), a na promocja sportu – 35 000 zł (szkolenia, sekcje środowiskowe, doposażenie w sprzęt sportowy, dofinansowanie klubów uczelnianych).

Decyzją delegatów zebrania sprawozdawczo-wyborczego OŚ AZS z dnia 25 listopada 2005 r. siedzibę przeniesiono z AJD na Politechnikę. Prezesem został ponownie G. Lipowski, a wiceprezesem organizacyjnym – Adam Stępnia, wiceprezesem ds. finansowych – Marcin Dobrzański, członkami z urzędu zostali prezesi KU AZS. W 2005 r. obchodzono 60-lecie AZS Częstochowa, w klubie Politechnik urządzono okolicznościową wystawę. W Wyższym Seminarium Duchownym odbyła się msza św. i uroczysta kolacja. KŚ PS AZS zakończył działalność, a w jego miejsce zarejestrowano w Sądzie Rejonowym w Częstochowie (13 lipca 2005 r.) Sportową Spółkę Akcyjną Klub Sportowy AZS Częstochowa (wymogi siatkarskiej ligi profesjonalnej).

Najpilniejszym zadaniem na lata 2005–2007 była organizacja międzyuczelnianego współzawodnictwa sportowego. Członkami ZG AZS kolejnych kadencji byli W. Pięta i G. Lipowski, a G. Papaj została wybrana do prezydium GKR AZS. Seniora częstochowskiego AZS – M. Hrehorowa wybrano na członka Głównego Sądu Koleżeńskiego. W 2007 r. zmieniono statut (kadencja czteroletnia). Aktywny w działalności Klub Seniora organizował po raz kolejny spotkanie integracyjne (wigilijno-noworoczne i wielkanocne). Z inicjatywy M. Hrehorowa i W. Pięty podjęto się zaproszenia do Częstochowy działających na terenie Polski przedstawicieli klubów seniora AZS na I Zjazd Klubów Seniora AZS (25–27 września 2008 r.). Z tej okazji wydano medal okolicznościowy, w Akademickim Centrum Sportowym otwarto wystawę historyczną przygotowaną przez dr. Roberta Gawkowskiego. Seniorzy AZS uczestniczyli w Apelu Jasnogórskim, spotkaniu integracyjnym, a w sali senatu AJD w konferencji naukowej poświęconej problematyce historycznej „AZS w Polsce”.

Kondycja Organizacji Środowiskowej AZS słabnie. Przyczyną jest malejąca liczbą studiujących w Częstochowie (w 2002 r. – 42 000 studentów, 2014 r. – 14 000 studentów) i brak współpracy z klubami uczelnianymi. Działalność KU AZS w częstochowskich uczelniach niepaństwowych z powodu braku studentów stopniowo jest wygaszana. Od 2011 r. członkiem prezydium ZG AZS został Senator RP – Andrzej Szewiński, a prezesem OŚ AZS – prof. Janusz Szopa (2011–2015). W czasie pierwszego posiedzenia Zarządu ZG AZS (2013), A. Szewińskiego wybrano wiceprezesem AZS ds. sportowych. Członkiem honorowym AZS jest M. Hrehorów (najwyższa godność w Akademickim Związku Sportowym). Delegację częstochowską wraz z całym środowiskiem sportu akademickiego i szkolnego przyjął Prezydent RP Bronisław Komorowski, który przyznał Organizacji Środowiskowej AZS Częstochowa flagę Polski z okazji wieloletniej działalności na rzecz społeczeństwa obywatelskiego (2014).

Jubileusz 70-lecia AZS obchodzono już w czwartek (5 marca), „azetesiacy” uczestniczyli w apelu jasnogórskim. 6 marca 2015 r. podczas akademii

i 30 maja 2015 r. przy projekcie Aleje tu się dzieje „AZS w Alei” impreza rekreacyjno-promocyjna). Podczas akademii zaprezentowano hymn AZS, film historyczny oraz laureatów (11 zawodników, 5 trenerów i działacza) z programem muzycznym wystąpił chór AJD)²². Komitet organizacyjny wraz grupą 40 wolontariuszy zorganizował imprezę plenerową w Alei NMP (plac W. Biegańskiego). Zostały zaprezentowane wszystkie wyczynowe dyscypliny sportu częstochowskiego AZS. Na okoliczność jubileuszu przygotowano medal, znaczki (piny), dyplom okazjonalny, kartkę pocztową i jubileuszową czekoladę w obwolutie AZS.

Zawody ogólnopolskie i międzynarodowe organizowane przez AZS Częstochowa

Częstochowskie środowisko akademickie należy do wyróżniających się stowarzyszeń, które corocznie organizują mistrzostwa Polski AZS (Częstochowa specjalizuje się w organizacji MP AZS w podnoszeniu ciężarów i w tenisie stołowym). Po zmianie nazwy z mistrzostw Polski uczelni brązowych na Akademickie Mistrzostwa Polski (AMP), ZG AZS nie przydzielił Częstochowie (od sześciu lat) żadnej imprezy mistrzowskiej. W latach 2000–2015 w Częstochowie zorganizowano²³:

- Mistrzostwa Europy Niesłyszących w tenisie stołowym (2011),
- Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w tenisie stołowym (2000, 2001, 2013),
- Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w biegach przełajowych (2004),
- AMP w tenisie stołowym (2008),
- AMP Uczelni Technicznych (strefa D – 2008 – w koszykówce mężczyzn)
- Międzyuczelniane Mistrzostwa Lig Międzyuczelnianych w tenisie stołowym (2001,2002),
- Mistrzostwa Polski Politechnik w koszykówce kobiet i mężczyzn (2003)
- Mistrzostwa Polski (MP) Wyższych Szkół Pedagogicznych (WSP) w tenisie stołowym (2001, 2003, 2005,2007),
- Mistrzostwa Uczelni Niepaństwowych w tenisie stołowym (2003),
- MP WSP w piłce siatkowej (2004),
- MP WSP w piłce nożnej (2003),
- MP WSP w futsalu (2000, 2002, 2004),

²² Zbiory AZS AJD. Protokół komitetu organizacyjnego obchodów 70-lecia AZS z 16.01.2015 r. Laureatami zostali zawodnicy (Władysław Kustra, Wiesław Czaja, Andrzej Czerwik, Piotr Nowakowski, Dawid Murek, Andrzej Szewiński, Piotr Gruszka, Paulina Narkiewicz, Alicja Ziąja , Paweł Pięta, Łukasz Grela), trenerzy (Stanisław Gościński, Ryszard Bosek, Wiesław Pięta, Mieczysław Gordon , Wojciech Ruszkowski) i działacz (Mieczysław Hrehorów).

²³ Zbiory: W. Pięty ,Wycinki prasowe AZS AJD Częstochowa z lat 2000–2015. „Akademicki Przegląd Sportowy” (2000–2015).

- MP WSP w koszykówce (2003)
- MP Wyższych Seminariów Duchownych (2000–2015)
- Mistrzostwa Polski AZS: tenis stołowy (2012, 2014, 2015), gry zespołowe (2010), podnoszenie ciężarów (2011, 2013),
- X Polsko-Ukraiński Festiwal Siatkówki Studenckiej (2013).

Akademicki Związek Sportowy w Częstochowie we współzawodnictwie krajowym

Sportowcy AZS Częstochowa od początku XXI w. kontynuują udział we współzawodnictwie sportowym organizowanych w kraju i w Europie. Medale mistrzostwa Polski siatkarzy, tenisistek stołowych, strzelczyń oraz sztangistów powiększyły dorobek sportowy AZS Częstochowa. Poniżej zaprezentowano osiągnięcia znaczących sekcji sportowych AZS i ich zawodników.

1. Drużynowe Mistrzostwa Polski

Piłka siatkowa mężczyzn, srebrne medale: 2001, 2002, 2003, 2008, brązowe: 2000, 2004, 2005.

Tenis stołowy kobiet: srebrne medale: 2004, 2005, brązowe: 2002, 2003, 2009, 2012.

2. Indywidualne Mistrzostwa Polski

Strzelectwo sportowe: A. Ziaja, złote (7), srebrne (5), brązowe (2) A. Trąbska, srebrne (3).

Tenis stołowy kobiet: złote: P. Narkiewicz (2), Xu Jie (2), A. Pastor (1), srebrne: P. Narkiewicz (2), A. Smykowska (2), A. Pastor (2), P. Molik (1), Xu Jie (1), brązowe: Narkiewicz Paulina (1), Molik Patrycja (1), Xu Jie (1), Walna Weronika (1), Pastor Agata (1), Ślifirczyk Katarzyna (1).

Podnoszenie ciężarów: złote: Ł. Grela (1), srebrne: S. Spyra (3), D. Kwapisz (1) brązowe: Ł. Grela (8), K. Szczepanik (2), D. Kwapisz (2).

3. Puchar Polski

Tenis stołowy kobiet: 2001, 2003, 2004, 2005, 2006, 2013.

Piłka siatkowa mężczyzn: 2008.

W ostatnich piętnastu latach zdobywano wiele medali mistrzostw Polski. Ostatnio poziom sportowy częstochowskiego AZS obniżył się. W 2015 r posiadamy trzy zespoły w najwyższych ligach rozgrywkowych (tenis stołowy kobiet, podnoszenie ciężarów, piłka siatkowa mężczyzn). W II lidze występują koszykarki i koszykarze AZS Politechniki. Indywidualnie dominują sztangiści.

Udział zawodników AZS we współzawodnictwie międzynarodowym

Start w rozgrywkach międzynarodowych był ważnym wydarzeniem sportowym w działalności klubu. Zdobywanie medalu mistrzostw Polski było przepustką do kadry Polski, a tym samym do reprezentowania Polski w prestiżowych zawodach (igrzyska olimpijskie, mistrzostwa świata, Europy, uniwersjady, akademickie mistrzostwa świata, Europy, puchary europejskie)²⁴. Poprzez uczestnictwo w tych zmaganiach wypromowano w świecie sport akademicki, uczelnie częstochowskie, a przede wszystkim Częstochowę. Studenci odegrali też ważną rolę w sporcie niepełnosprawnych.

1. Igrzyska olimpijskie

2004 – Ateny, Gołaś Arkadiusz (piłka siatkowa)

2008 – Pekin, Gierczyński Krzysztof, Wika Marcin, Woicki Paweł (wszyscy piłka siatkowa)

2. Światowe igrzyska niesłyszących

2001 – Rzym, Pięta Paweł (tenis stołowy)

2005 – Melbourne, Pięta P.

2009 – Tajpej, Pięta P.

2013 – Sofia, Pięta P.

3. Mistrzostwa świata seniorów

2002 – Argentyna, Ignaczak Krzysztof (piłka siatkowa), Stelmach Andrzej (piłka siatkowa)

2006 – Japonia, Gacek Piotr (piłka siatkowa)

2007 – Zagrzeb, Gołota Marta (tenis stołowy)

2010 – Moskwa, Pastor Agata (tenis stołowy)

2010 – Włochy, Nowakowski Piotr (piłka siatkowa)

2010 – Monachium, Ziaja Alicja (strzelectwo)

2014 – Ałmaty, Grela Łukasz (podnoszenie ciężarów)

4. Mistrzostwa Europy seniorów

2001 – Ostrawa, Murek Dawid (piłka siatkowa), Nowak Marcin (piłka siatkowa)

2003 – Berlin, Ignaczak Krzysztof (piłka siatkowa)

2005 – Rzym, Woicki Paweł (piłka siatkowa)

2005 – Aarhus, Narkiewicz Paulina, Xu Jie (tenis stołowy)

2007 – Kokociński Grzegorz (piłka siatkowa plażowa)

²⁴ Zbiory W. Pięty (zestawienia statyczne 1–11), H. Hanusz, B. Korpak, *100 lat Akademickiego Związku Sportowego*, Warszawa 2014. W. Pięta, *Gramy dalej. 80-lecie Polskiego Związku Tenisa Stołowego*, Częstochowa 2011.

- 2008 – Winterthur, Ziaja Alicja (strzelectwo)
- 2009 – Izmir, Nowakowski Piotr (piłka siatkowa)
- 2009 – Osijek, Ziaja Alicja (strzelectwo)
- 2013 – Osijek, Ziaja Alicja (strzelectwo)

5. Mistrzostwa świata juniorów

- 2001 – Gołaś Arkadiusz, Oczko Jakub, Kokociński Grzegorz (piłka siatkowa)
- 2006 – Kair, Gołota Marta (tenis stołowy)

6. Mistrzostwa Europy juniorów

- 2006 – Sarajewo, Gołota Marta (tenis stołowy)
- 2007 – Kokociński Grzegorz (piłka siatkowa plażowa)

7. Mistrzostwa Europy Kadetów

- 2000 – Termi, Jadczyk Marcin (tenis stołowy)

8. Uniwersjady

- 2005 – Izmir, Gawryszewski Bartosz, Woicki Paweł, Żuk Michał (piłka siatkowa)
- 2007 – Bangkok, Gawryszewski Bartosz, Wika Marcin, Woicki Paweł (piłka siatkowa)
- 2009 – Belgrad, Pastor Agata (tenis stołowy), Janeczek Bartosz, Wrona Andrzej (piłka siatkowa)
- 2013 – Kazań, Barańska Katarzyna, Grela Łukasz, Mizera Piotr (podnoszenie ciężarów)
- 2015 – Gwangju, Ślifirczyk Katarzyna (tenis stołowy) Karolina Gajos (badminton)

9. Młodzieżowe Mistrzostwa Europy

- 2011 – Limasol, Spyra Sandra, Ostapska Katarzyna (podnoszenie ciężarów)
- 2014 – Limasol, Szczepanik Kamil, Kwapisz Dominik (podnoszenie ciężarów)

10. Akademickie Mistrzostwa Świata

- 2000 – Szanghaj, Molik Patrycja, Smykowska Anna (tenis stołowy)
- 2002 – Wrocław, Narkiewicz Paulina, Jakub Kosowski (tenis stołowy)
- 2003 – Pilzno, Rycharska Monika, Ziaja Alicja (strzelectwo sportowe)
- 2004 – Győr, Smykowska Anna (tenis stołowy)
- 2006 – Maribor, Pastor Agata (tenis stołowy)
- 2010 – Tajwan, Ostapska Katarzyna (podnoszenie ciężarów)
- 2012 – Eliat, Grela Łukasz (podnoszenie ciężarów)
- 2014 – Chiangmai, Kwapisz Dominik, Grela Łukasz (podnoszenie ciężarów)
– Jelenia Góra, Klekot Martyna (kolarstwo)

11. Akademickie Mistrzostwa Europy

2004 – Mulhouse, Politechnika, koszykówka (9) M. Saran, D. Pełka, W. Pluta, Mrówczyński, P. Lewandowski, M. Kotlewski, P. Pawlik

G. Zadęcki, M. Manowski, T. Czajkowski.

2005 – Gorzów Wlkp., Politechnika, koszykówka (3) A. Mrówczyński, P. Lewandowski S. Klocek, W. Kotlewski, D. Pełka, M. Szczytyński, G. Zadęcki, P. Pawlik, P. Szymański, Ł. Nowak

Portoroz, Politechnika, siatkówka plażowa (9) D. Parkitny, J. Lech

2006 – Eidhoven, Politechnika, piłka siatkowa kobiet (6) W. Kaczmarek, M. Petroczuk, M. Fedorow, A. Borzęcka, M. Nieczyפורowska, A. Król, E. Węclawek, M. Kędzia,

– Guimaraes, Politechnika, koszykówka (9) W. Kotlewski, Ł. Nowak,

G. Zadęcki, P. Szymański, T. Czajkowski, S. Klocek, M. Saran,

Karkoszka Adam, M. Kret, A. Mrówczyński,

2007 – Rijeka, Politechnika, piłka siatkowa kobiet (3) D. Malinowska,

M. Fedorow, M. Petroczuk, I. Kasprzyk, E. Węclawek, M. Cieplińska, M. Nieczyפורowska, A. Cupisz, W. Kaczmarek

– Ostrawa, Akademia im. Jana Długosza, tenis stołowy (3) A. Pastor, O. Myga, E. Małczak, M. Przybylik, M. Suchy, M. Kuternożyński,

2008 – Latina, Akademia im. Jana Długosza, tenis stołowy (1) Pastor Agata, Myga Olga, W. Walna

Poznań, Akademia im. Jana Długosza, tenis (4) M. Jeż, D. Koćwin

2009 – Nisz, Akademia im. Jana Długosza (1) A. Pastor, W. Walna, Yang Xin, R. Dytko

Hamburg, Politechnika, piłka siatkowa kobiet (4) I. Kasprzyk, M. Kowalska, D. Malinowska, W. Kaczmarek, M. Fedorow, A. Cupisz, E. Węclawek, M. Kędzia, M. Nieczyפורowska

2010 – Kazań, Akademia im. Jana Długosza, tenis stołowy (2) Y. Xin, A. Pastor, W. Walna, R. Dytko,

Warszawa, Akademia im. Jana Długosza, piłka siatkowa mężczyzn (5) M. Boruc, J. Brożyniak, Ł. Ciupa Łukasz, D. Chachulski, B. Janeczek, G. Osiecki, D. Pilarczyk, K. Wierzbowski, A. Wrona,

Politechnika, piłka siatkowa kobiet (10) A. Piątek, M. Kostiuk, M. Jasiewicz, A. Turbak, I. Kasprzyk, E. Węclawek, M. Kędzia

2013 – Zonguldak, Akademia im. Jana Długosza, tenis stołowy (3) A. Pastor, A. Pieta, K. Ślifirczyk,

Osiągnięcia sportowe są znaczące zarówno na arenach krajowych jak i międzynarodowych. W XXI w. częstochowski sport akademicki utrzymał pozycje wywalczone w poprzednim stuleciu (piłka siatkowa mężczyzn, tenis stołowy, strzelectwo sportowe). Od 2010 r. do czołówki najlepszych sztangistów Polski zalicza się sekcja podnoszenia ciężarów AZS AJD.

Znaczący jest także udział studentów częstochowskich w akademickich mistrzostwach świata i Europy.

Zakończenie

Sport akademicki w Częstochowie rozwijał się przy dużym wsparciu państwowych i prywatnych uczelni. Rozwój sportu akademickiego był wspierany przez grono społeczników wywodzących się z uczelni częstochowskich. W XXI w. w działalności stowarzyszeń pojawiały się indywidualności, które nakreślały kierunek aktywności sportowej bądź organizacyjnej (Adam Stępnia – Politechnika Częstochowska, W. Pięta – Akademia im. Jana Długosza, T. Jaworek – Wyższa Szkoła Zarządzania, M. Zajęcki – Wyższa Szkoła Lingwistyczna, Z. Soliński oraz W. Koszek – Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki, B. Sędlak-Nowak, J. Paradomski – Akademia Polonijna, alumni M. Wieczorek, Ł. Dybowski, P. Sokalski, P. Kulasiewicz, M. Sokalski, D. Zydoń – Wyższe Seminarium Duchowne, Olga Dąbrowska-Stolarczyk, Zdzisław Stolarczyk – Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Zawierciu).

Akademicki Związek Sportowy ma największy krajowy i międzynarodowy dorobek medalowy ze wszystkich klubów sportowych z Częstochowy (igrzyska olimpijskie, mistrzostwa świata i Europy, mistrzostwa Polski seniorów, młodzieżowców, juniorów).

W pierwszej dekadzie XXI w. we wszystkich uczelniach częstochowskich powołano kluby uczelniane AZS. Sekcja piłki siatkowej została sportową spółką akcyjną. Na uczelniach pojawiły się stypendia sportowe. W latach 2010–2015 nastąpiła stagnacja w sporcie akademickim, wymagania związane z przyjęciem ustawy o sporcie (ligi zawodowe) zmusiły kluby akademickie do kontraktowania zawodników, co spowodowało znacząco zmniejszenie się liczby studentów w sporcie wyczynowym (gry zespołowe). Odpowiedzialność za finansowanie sportu akademickiego przejęli sponsorzy wywodzący się z miejscowego biznesu i miasto Częstochowa.

Za pośrednictwem AZS studenci mieli możliwość poznania nowych dyscyplin sportowych (tenis stołowy, podnoszenie ciężarów, strzelectwo sportowe, futbol, streetball, joga, aerobik, unihokej, żeglarstwo, armwrestling).

Ważną rolę częstochowski AZS odegrał w kształceniu instruktorów (tenis stołowy, podnoszenie ciężarów) i sędziów (piłki siatkowej, piłki koszykowej i tenisa stołowego) oraz akademickiego organizatora sportu. Absolwenci tych kursów prowadzą dzisiaj zespoły pierwszoligowe, a sędziują w mistrzostwach świata i Europy.

Sport, rekreacja i turystyka kształtowała wśród studentów wartości uniwersalne (uczciwość, życzliwość, sprawiedliwość, współistnienie w zespole) oraz zaspokojenie potrzeb związanych z aktywnością fizyczną. Bycie zawodnikiem częstochowskiego AZS to powód do dumy i utożsamianie się z gryfem, hymnem, barwami, a przede wszystkim z historią stowarzyszenia sportowego. Sport nobilitował studenta w najbliższym otoczeniu, a wywodzący się ze środowiska AZS do dzisiaj są sympatykami tego stowarzyszenia.

Bibliografia

A. Źródła

I. Źródła drukowane

a. Protokoły, sprawozdania

Protokół z zebrań zarządu OŚ AZS Częstochowa z dnia 4.12.2000 r.
Protokół komisji skrutacyjnej OŚ AZS Częstochowa z dnia 4.12.2000 r.
Protokoły z zebrań OŚ AZS Częstochowa z lat 2000–2005,
Protokół Komitetu Organizacyjnego Obchodów 70-lecia AZS Częstochowa (16.01.2015 r.),
OŚ AZS Częstochowa I Zjazd Klubów Seniora, Częstochowa 20008.
Sprawozdanie z kadencji OŚ AZS Częstochowa z lat 2003–2005.
Sprawozdanie OŚ AZS Częstochowa. I Zjazd Klubów Seniora, Częstochowa 2008.

b. Kroniki

Kronika AZS Częstochowa.
Kroniki, wycinki prasowe AZS AJD z lat 2000–2015.

II. Prasa

„Akademicki Przegląd Sportowy” 2000–2015.
„Gazeta Wyborcza” 1998.
„Sportowiec” 1945.
„Sport dla wszystkich” 1996.
„Życie Częstochowy” 1947, 1994.

III. Relacje ustne

Hrehorów Mieczysław – prezes AZS Częstochowa w latach 1948–1949.
Matyja Paweł – prezes KŚ SS AZS Częstochowa.

B. Literatura

Hanusz H., Korpak B., *100 lat Akademickiego Związku Sportowego*, Warszawa 2014.
Hanusz H., *Akademicki Związek Sportowy w Polsce Ludowej*, Poznań 2014.
Korpak B., *Akademicki Związek Sportowy w Trzeciej Rzeczypospolitej*, Poznań 2014.
Pięta W., Pięta P., Pięta B., *Księga Jubileuszowa AZS Częstochowa*, Częstochowa 2000.
Pięta W., *Akademicki Związek Sportowy w Częstochowie w latach 1945–2000*, Częstochowa 2007.
Pięta W., *Z dziejów Akademickiego Związku Sportowego – Tenis stołowy (1928–2008)*, Łódź 2010.
Pięta W., *Gramy dalej. 80-lecie Polskiego Związku Tenisa Stołowego*, Częstochowa 2011.
Pięta W., *AZS Częstochowa w obiektywie w latach 1945–2015*, Częstochowa 2015.
Wryk R., *Akademicki Związek Sportowy*, Poznań 1990.
Wryk R., *Narodziny i rozwój Akademickiego Związku Sportowego do roku 1949*, Poznań 2014.

Abstract

Activity of the AZS Czestochowa Community Organization in the 21st century

AZS Czestochowa is a sports club that is numbered among the best clubs in Poland. This position is supported by the level of sports achievement in Poland and Europe. The AZS Czestochowa Community Organization (Organizacja Środowiskowa AZS, OŚ AZS) was founded in 2000. At the turn of the 21st century, AZS Czestochowa academic clubs were established at private Czestochowa's university. The most important objective of OŚ AZS is to integrate academic athletic community, popularize sport among students, university employees and young people from schools and organize sports competition (academic leagues, Czestochowa Academic Championships, Academic Day of Sport and Culture).

In the recent fifteen years of this century, activities taken by OŚ AZS were financially supported by the AZS's Executive Board, Voivodship Marshall's Office, City Hall and universities in Czestochowa. Academic AZS sports clubs in the Jan Długosz Academy and Czestochowa University of Technology have legal personality while other are not registered in the National Court Register and the volleyball's club belongs to the Sportowa Spółka Akcyjna (Sports Joint-Stock Company).

Keywords: history of physical culture, Czestochowa, academic sports